

Zadeva C-215/21

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

6. april 2021

Predložitveno sodišče:

Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Las Palmas de Gran Canaria
(Španija)

Datum predložitvene odločbe:

12. marec 2021

Tožeča stranka:

Zulima

Tožena stranka:

Servicios Prescriptor y Medios de Pagos E.F.C. S.A.U.

[...] (ni prevedeno)

SKLEP

**O PREDLOŽITVI PREDLOGA ZA SPREJETJE PREDHODNE
ODLOČBE SODIŠČU EVROPSKE UNIJE**

[...] (ni prevedeno) [Navedba postopka, predložitvenega sodišča in strank]

DEJANSKO STANJE

PRVIČ. - Pri tem sodišču je gospa Zulima v rednem postopku vložila tožbo proti družbi SERVICIOS PRESCRIPTOR Y MEDIOS DE PAGOS E.F.C. S.A.U. (prej EVOFINANCE E.F.C. S.A.U.), v kateri je PREDLAGALA NIČNOST POGODBE O REVOLVING KREDITU IN VRAČILO ZNESKA, pri čemer je na podlagi člena 2(b) Direktive Sveta 93/13/EGS zatrjevala, da tožeča stranka ni delovala v okviru svoje poslovne ali poklicne dejavnosti in ima status potrošnice.

S to tožbo je predlagala izdaja sodbe, s katero bi se UGOTOVILA ničnost pogodbe o revolving kreditu z dne 21. septembra 2016, ki sta jo sklenili tožeča

stranka in tožena družba Servicios Prescriptor y Medios de Pagos E.F.C. S.A.U, ker naj bi šlo za oderuško pogodbo. Predlagala je, naj se toženi stranki NALOŽI, da povrne razliko med dejansko posojeno glavnico in dejansko plačanim zneskom, ki presega glavnico, posojeno na podlagi navedene pogodbe, ki vključuje tako znesek obresti in provizije kot tudi še dolgovane mesečne obroke, skupaj z zakonskimi obrestmi, kar naj se ugotovi ob izvršitvi sodbe, in naj se ji naložijo stroški. Prav tako je bila na podlagi evropskih direktiv in zakonodaje, ki jih prenaša vložena tožba za ugotovitev ničnosti splošnih pogojev poslovanja v zvezi s klavzulo o obrestih zaradi nepreglednosti.

DRUGIČ. - [...] (ni prevedeno) [postopkovne določbe nacionalnega prava]

[...] (ni prevedeno) [T]ožena stranka je vložila predlog za ustavitev postopka zaradi zunajsodne izpolnitve zahtevkov iz tožbe v smislu *člena 22 LEC* [(Ley de Enjuiciamiento Civil, zakon o civilnem postopku)] in zatrjevala, da je odpovedala/razdrila/razveljavila pogodbo, pri čemer je navedla, da stranka s kartico ne more opraviti nobene transakcije; prav tako je zatrjevala, da je odpisala preostali dolg iz naslova obresti in provizij, pri čemer je nazadnje pojasnila, da je povračilo znašalo, kolikor je tožeča stranka preplačala, in sicer 326,04 [EUR]; nazadnje je predlagala, naj se toženi stranki na podlagi *člena 22 LEC* ne naloži plačila stroškov.

TRETIČ. - Z ukrepom procesnega vodstva z dne 11. septembra 2020 in v skladu s *členom 20(3) LEC* je bil predlog za ustavitev postopka vročen tožeči stranki, ker ta ni imela več pravnega interesa za dejansko sodno varstvo.

Tožeča stranka je oporekala zatrjevanji zunajsodni izpolnitvi na podlagi argumentov, pojasnjenih v vloženi tožbi[. V] bistvu trdi, da je bil toženi stranki pred vložitvijo tožbe predhodno predložen poziv, vendar ga ta ni upoštevala in je tožeči stranki sporočila, da ne bo izpolnila njenih zahtev; drugič, tožeča stranka trdi, [da] dejansko ni prišlo do zunajsodne izpolnitve, saj je zahtevek vključeval tri predloge: ugotovitev ničnosti pogodbe zaradi oderuštv, vračilo neupravičeno plačanih zneskov in plačilo stroškov.

Zaradi nasprotovanja tožeče stranke se je z ukrepom procesnega vodstva z dne 25. septembra 2020 stranki pozvalo na zaslišanje pred sodiščem v smislu *člena 22(2) LEC*, ki je bilo razpisano 19. novembra 2020.

ČETRTIČ. - Pred predložitvijo tega predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s *členi 19(3)(b) Pogodbe o Evropski uniji, 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije* in 4a Ley Orgánica del Poder Judicial (organski zakon o sodiščih) je bilo s sklepom z dne 24. novembra 2020 odločeno, da se zaslišita stranki postopka glede vpliva prava Evropske unije na postopek, zlasti se stranki izjavita glede razlage *člena 6(1)* in *člena 7(1) Direktive 93/13* v povezavi s *členom 22 LEC* v zvezi z naložitvijo stroškov v primerih, ko se postopek konča z zunajsodno izpolnitvijo ali ker ni več predmeta spora. Pooblaščenec tožeče stranke je

nasprotoval predložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe. Pooblaščenec tožene stranke ni podal nobenih navedb.

OBRAZLOŽITEV

PRVIČ. - Predmet spora o glavni stvari

- 1 V tožbi se je predlagalo, naj se izda sodba, v kateri naj se zaradi oderuških obresti, dogovorjenih za kredit UGOTOVI ničnost pogodbe o revolving kreditu z dne 21. septembra 2016, ki sta jo podpisali stranki. Potrošnica v tožbi primarno zahteva razglasitev ničnosti kreditne pogodbe zaradi oderuških obresti na podlagi španske zakonodaje.
- 2 Hkrati je vložila tožbo o ne vključitvi in/ali ničnosti splošnih pogojev poslovanja (klavzule o obrestih zaradi neobveščenosti in nepreglednosti) na podlagi evropskih direktiv in zakonodaje, ki jih prenaša.
- 3 [...] (ni prevedeno) [Ponovna navedba dejstva, da je tožeča stranka potrošnik]
- 4 Tožena stranka je pravočasno vložila odgovor na tožbo, v katerem se je sklicevala na zunajsodno izpolnitev in navedla, da so bili zahtevki tožeče stranke izpolnjeni na podlagi člena 22 zakona o civilnem postopku. Tožeča stranka je oporekala obstoju zunajsodne izpolnitve, nato pa sta bili stranki povabljeni na zaslihanje, predvideno z LEC v ta namen, na kateri sta navedli svoje argumente.
- 5 Iz vseh trditev in dokazov iz spisa je razbrati, da dejansko obstaja zunajsodna izpolnitev, saj se je tožena stranka strinjala z razveljavitvijo pogodbe in vračilom neupravičeno prejetih zneskov. Iz spisa izhaja, da obstajajo prejšnji pozivi, poslani toženi stranki z dopisom Bufofax, v smislu ugotovitve ničnosti podpisane pogodbe ter vrnitve neupravičeno prejetih zneskov; tožena stranka je pozivom oporekala in navedla, da ne bo nehala uporabljati obresti in da ne bo vrnila neupravičeno prejetih zneskov.

DRUGIČ - Sporne zadeve v sporu o glavni stvari

- 6 Če se ugotovi, da obstaja zunajsodna izpolnitev, ker so bili zahtevki potrošnice v celoti izpolnjeni, LEC v členu 22 določa, da se nobeni stranki ne naložijo stroški.
- 7 Zato je treba predložiti vprašanje za predhodno odločanje v zvezi s tem, ali nacionalna ureditev iz člena 22 LEC za primere zunajsodne izpolnitve, kadar gre za potrošnika, v zvezi s tem, da se ne naložijo stroški, pomeni kršitev člena 6(1) v povezavi s členom 7(1) Direktive 93/13, pri čemer gre za postopek, v katerem je potrošnik vložil tožbe za ugotovitev ničnosti nepoštenih klavzul (in sicer ničnost obresti zaradi nepreglednosti), in ali mora zunajsodna izpolnitev temeljiti na načelu, da nepoštene klavzule potrošnika ne zavezujejo, in načelu odvratilnega

učinka v razmerju do prodajalca ali ponudnika in je torej treba stroške naložiti prodajalcu ali ponudniku.

- 8 Upoštevati je treba tudi dejstvo, da sistem, določen v LEC, ne predvideva možnosti, da sodišče presodi, ali obstajajo predhodni pozivi ali pa slaba vera toženega prodajalca ali ponudnika, da bi se utemeljila naložitev stroškov prodajalcu ali ponudniku v primerih zunajsodne izpolnitve.

TRETJIČ. - Pravo Unije.

- 9 **Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah.**

Člen 6

1. Države članice določijo, da nepošteni pogoji, uporabljeni v pogodbi, ki jo s potrošnikom sklene prodajalec ali ponudnik, kakor je določeno z nacionalnim pravom, niso zavezujoči za potrošnika in da pogodba še naprej zavezuje obe stranki na podlagi teh pogojev, če je nadaljnji obstoj mogoč brez nepoštenih pogojev.

Člen 7

Države članice zagotovijo, da v interesu potrošnikov in konkurentov obstajajo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev v pogodbah, ki jih s potrošniki sklenejo prodajalci ali ponudniki.

- 10 **Uvodna izjava 24 Direktive 93/13:** „ker morajo imeti sodišča ali upravni organi držav članic na voljo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe [nepoštenih] pogojev v potrošniških pogodbah“.
- 11 **Sodba Sodišča z dne 21. decembra 2016 (zadeva C-154/15)**

„[...] 53. Člen 6(1) Direktive 93/13 predpisuje, da države članice določijo, da nepošteni pogoji, uporabljeni v pogodbi, ki jo s potrošnikom sklene prodajalec ali ponudnik, kakor je določeno z nacionalnim pravom, niso zavezujoči za potrošnika.“

„54. Za to določbo je treba šteti, da je enakovredna nacionalnim pravilom, ki imajo v okviru nacionalnega pravnega reda naravo določb javnega reda (glej v tem smislu sodbo z dne 30. maja 2013, Asbeek Brusse in de Man Garabito, C-488/11, EU:C:2013:341, točka 44).“

„56. Glede na naravo in pomen javnega interesa, na katerem temelji varstvo potrošnikov, ki so v slabšem položaju v primerjavi s prodajalci ali ponudniki, Direktiva 93/13 – kot izhaja iz njenega člena 7(1), v povezavi z njeno štiriindvajseto uvodno izjavo – državam članicam nalaga, da zagotovijo ustrezna in učinkovita sredstva ,za preprečevanje nadaljnje uporabe nedovoljenih pogojev

v pogodbah, ki jih s potrošniki sklenejo prodajalci ali ponudniki‘ (sodba z dne 30. aprila 2014, Kásler in Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, točka 78).“

12 Sodba Sodišča (tretji senat) z dne 5. decembra 2013

„[...] 30. Ob neuskklajenosti postopkovnih pravil za tožbo, ki jo imajo na voljo združenja za varstvo potrošnikov za zagotovitev opustitve uporabe nedovoljenih pogojev, v interesu potrošnikov in konkurentov, morajo biti v notranjem pravnem redu vsake države članice v skladu z načelom procesne avtonomije postavljena taka pravila, vendar pod pogojem, da niso manj ugodna od tistih, ki urejajo podobne položaje v nacionalnem pravu (načelo enakovrednosti), in da v praksi ne onemogočajo ali čezmerno otežujejo uresničevanja pravic, ki jih združenjem za varstvo potrošnikov podeljuje pravo Unije (načelo učinkovitosti) (glej po analogiji sodbi z dne 14. marca 2013 v zadevi Aziz, C-415/11, točka 50, in z dne 18. aprila 2013 v zadevi Irimie, C-565/11, točka 23 in navedena sodna praksa) [...]“

13 Sodba Sodišča (četrti senat) z dne 16. julija 2020, izdana v združenih zadevah C-224/19 in C-259/19

„96. [...] Vendar se je treba izreči o vprašanju, ali je to, da se potrošniku naloži plačilo stroškov postopka glede na zneske, ki so mu bili povrnjeni, čeprav je uspel z zahtevkom v zvezi z nepoštenostjo izpodbijanega pogoja, v skladu z načelom učinkovitosti.“

„98. V obravnavani zadevi Direktiva 93/13 potrošniku daje pravico, da se obrne na sodišče, da bi dosegel ugotovitev nepoštenosti pogodbenega pogoja in njegovo neuporabo. Pogojevanje odločitve o porazdelitvi stroškov takega postopka zgolj z zneski, ki so bili neupravičeno plačani in katerih vračilo je naloženo, pa lahko potrošnika odvrne od uveljavljanja navedene pravice glede na stroške, ki bi jih povzročila tožba pred sodiščem (glej v tem smislu sodbo z dne 13. septembra 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, točka 69).“

„99. [...] je treba člen 6(1) in člen 7(1) Direktive 93/13 ter načelo učinkovitosti razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi, ki omogoča, da se del stroškov postopka naloži potrošniku glede na višino neupravičeno plačanih zneskov, ki so mu bili vrnjeni po ugotovitvi ničnosti pogodbenega pogoja zaradi nepoštenosti tega pogoja, saj taka ureditev ustvarja bistveno oviro, ki lahko potrošnike odvrača od uveljavljanja pravice do učinkovitega sodnega nadzora nad morebitno nepoštenostjo pogodbenih pogojev, ki jo podeljuje Direktiva 93/13.“

ČETRTIČ. - Nacionalni pravni okvir, v katerega se umešča spor o glavni stvari.

14 Člen 22 zakona o civilnem postopku

[...] Člen 22 Konec postopka zaradi zunajsodne izpolnitve ali ker ni več predmeta spora.

1. Če zaradi okoliščin, ki so nastale po tožbi in nasprotni tožbi, ni več pravnega interesa za zahtevano sodno varstvo, ker je bilo zunaj postopka ugodeno zahtevkom tožeče stranke in, odvisno od primera, tožene stranke v okviru nasprotne tožbe, ali iz katerega koli drugega razloga, se ta okoliščina zabeleži in, če se stranki strinjata, strokovni sodelavec pravosodne uprave odredi konec postopka brez odločitve o stroških.

2. Če ena od strank trdi, da pravni interes še vedno obstaja, pri čemer utemeljeno zanika, da so bili njeni zahtevki zunajsodno izpolnjeni, ali z drugimi argumenti, strokovni sodelavec pravosodne uprave stranki v roku deset dni pozove na zaslišanje pred sodiščem, na katerem se bo obravnavalo samo to vprašanje.

Po zaslišanju sodišče v naslednjih desetih dneh s sklepom odloči, ali je treba postopek nadaljevati ali ne, pri čemer se stroški teh dejanj naložijo stranki, ki s svojim predlogom ne uspe.

3. Zoper sklep, s katerim se odredi nadaljevanje postopka, ni pritožbe. Pritožba se lahko vloži zoper sklep o koncu postopka.

15 Člen 394 zakona o civilnem postopku

1. V ugotovitvenih postopkih se stroški na prvi stopnji naložijo stranki, ki ni uspela z nobenim od svojih predlogov, razen če sodišče presodi, da zadeva vzbuja resne dvome glede dejanskih ali pravnih vprašanj, in to utemelji.

PETIČ. - Težave v zvezi z razlago in skladnostjo nacionalnega prava s pravom Evropske unije, ki so upoštevne za izdajo sodbe v postopku v glavni stvari. Predlog za sprejetje predhodne odločbe

16 Ugotoviti je treba, ali je omejitev, ki jo dopušča nacionalno postopkovno pravo v zvezi z nenaložitvijo stroškov v primeru zunajsodne izpolnitve, združljiva z načelom učinkovitosti. To pomeni, da je treba ugotoviti, ali sama določba onemogoča ali prekomerno otežuje sodno uveljavljanje pravic, ki ga pravo Unije zagotavlja potrošnikom, saj pomeni, da omejuje potrošnika, čigar pravica je bila priznana, s tem da mora navedeni potrošnik prevzeti strošek pravde, ki jo je spodbudilo protipravno dejanje prodajalca ali ponudnika; zlasti v primerih, kakršni so obravnavani, v katerem je potrošnik prej pozval prodajalca ali ponudnika, ta pa tega poziva ni upošteval, tako da mora potrošnik nositi lastne stroške postopka, kar pa se ne zdi pravično.

17 Direktiva 93/13 potrošniku priznava pravico, da zadevo predloži sodišču, zato da ta ugotovi nepoštenost pogodbene klavzule in da je ne uporabi. Pogojevanje odločitve o porazdelitvi stroškov tovrstnega postopka s konkretnim procesnim dejanjem tožene stranke ne glede na obstoj prejšnjih pozivov potrošnika, ki niso bili upoštevani, pa lahko potrošnika odvrne od uveljavljanja navedene pravice glede na stroške, ki bi jih povzročila tožba pred sodiščem (glej v tem smislu sodbo

z dne 13. septembra 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, točka 69).

- 18 Iz sodne prakse Sodišča izhaja, da porazdelitev stroškov sodnega postopka pred sodišči spada v procesno avtonomijo držav članic, če se spoštujeta načeli enakovrednosti in učinkovitosti.

Zato se je treba izreči o vprašanju, ali je združljivo z načelom učinkovitosti dejstvo, da se potrošniku naložijo stroški postopka v primeru zunajsodne izpolnitve, kot je urejena v *členu 22 LEC*, zlasti kadar obstajajo predhodni pozivi prodajalcu ali ponudniku, ki jih ta ni upošteval, zaradi česar se je nujno treba obrniti na sodišča, kar pa potrošniku povzroči stroške; pri vsem tem pa je treba upoštevati, da se, če se ugotovi zunajsodna izpolnitev, v bistvu v celoti ugoti zahtevkom potrošnika zaradi nepoštenost klavzule, ki jo je uporabil prodajalec ali ponudnik.

- 19 To pomeni, da če gre za zunajsodno izpolnitev ali če ni več predmeta spora, kar ureja *člen 22 LEC*, kjer se po zaslišanju, sklicanem v skladu z navedenim členom, dejansko dokaže obstoj izpolnitve potrošniku s tem, ko prodajalec ali ponudnik prizna ničnost izpodbijane klavzule, postopkovna ureditev določa, da se stroški ne naložijo, kar pomeni, da mora potrošnik nositi stroške postopka; ali je treba v takem scenariju, da se potrošnika ne bi odvrnilo, upoštevati, da potrošniku ne sme nastati škoda, in nasprotovati *členu 22 LEC*, ki določa, da se v primeru zunajsodne izpolnitve pravdni stroški ne naložijo nobeni od strank, in to celo če se ugotovi, da je bil prodajalec ali ponudnik slaboveren glede na predhodne pozive, ki jih je nanj naslovil potrošnik, in v vsakem primeru naložiti pravdne stroške toženemu finančnemu subjektu?
- 20 V bistvu se dvomi, ali je treba glede na načelo, da nepoštene klavzule potrošnika ne zavezujejo, in načelo odvrtilnega učinka iz *Direktive 93/13, člena 6(1) in 7(1) Direktive 93/13* razlagati tako, da nasprotujeta ureditvi, ki dopušča, da potrošnik nosi stroške postopka v primeru zunajsodne izpolnitve, če prodajalec ali ponudnik prizna ničnost pogodbene klavzule zaradi njene nepoštenosti. Iz spisa je namreč razvidno, da bi uporaba *člena 22 LEC* lahko povzročila, da se prodajalcu ali ponudniku ne naloži plačilo vseh stroškov, če je v bistvu tožbi za ugotovitev ničnosti nepoštene pogodbene klavzule, ki jo je vložil potrošnik, v celoti ugodeno, ker je prodajalec ali ponudnik zahtevke v celoti priznal, poleg tega pa je dokazano, da obstajajo predhodni pozivi potrošnika v tem smislu, ne da bi jih prodajalec ali ponudnik upošteval, zaradi česar se mora potrošnik obrniti na sodišča, ne da bi se mu potem priznala pravica do vračila stroškov v primeru zunajsodne izpolnitve.
- 21 Nazadnje, zdi se, da lahko ureditev stroškov, določena v *členu 22 LEC*, kakor se razlaga v nacionalni sodni praksi, in zaradi nemožnosti presoje obstoja posebnih okoliščin, ki bi lahko upravičile naložitev plačila stroškov toženi stranki, potrošnika odvrne od vložitve tožbe za ugotovitev ničnosti, če se mora soočiti s

pravdnimi stroški zaradi dejanja prodajalca ali ponudnika, če se ta odloči, da zunajsodno izpolni zahteve potrošnika.

Na podlagi zgoraj predstavljenih trditev

[...] (ni prevedeno)

SE SKLENE,

da se v tej fazi, ki je ključna za rešitev spora, postopek prekine in se Sodišču predloži to

VPRAŠANJE ZA PREDHODNO ODLOČANJE:

V pritožbah potrošnikov zoper nepošteno pogoje na podlagi Direktive 93/13/E[G]S in v primeru zunajsodne izpolnitve *člen 22 zakona o civilnem postopku* določa, da morajo stroške postopka nositi potrošniki, ne da bi se upoštevala predhodna dejanja prodajalca ali ponudnika, ki ni upošteval predhodnih pozivov. Ali ta španska postopkovna ureditev pomeni znatno oviro, ki lahko potrošnike odvrne od izvrševanja pravice do učinkovitega sodnega nadzora nad morebitno nepoštenostjo pogodbene klavzule, kar je v nasprotju z načelom učinkovitosti ter *členoma 6(1) in 7(1) Direktive 93/13?*

[...] (ni prevedeno) [končne postopkovne navedbe]